

FAQ referentieniveaus Leerling in beeld PO

December 2023

Referentieniveaus Begrijpend lezen, Rekenen en Taalverzorging in Leerling in beeld PO

Kan ik op basis van de toetsen uit Leerling in Beeld - volgsysteem bepalen of leerlingen de referentieniveaus Taal en Rekenen beheersen?

Ja, voor de leergebieden Begrijpend lezen, Rekenen-Wiskunde en Taalverzorging kun je met de bijbehorende Lib-toetsen (vanaf niveau E6 en hoger) bepalen of leerlingen de referentieniveaus 1F en 1S voor Rekenen en de niveaus 1F en 2F voor Lezen en Taalverzorging beheersen. Elk referentieniveau is gekoppeld aan een vaardigheidsscore op het betreffende leergebied. Als een leerling een vaardigheidsscore behaalt die groter of gelijk is aan de vaardigheidsscore die hoort bij een referentieniveau, dan kun je concluderen dat die leerling op het betreffende afnamemoment dat referentieniveau beheerst.

Hoe kan ik zien of leerlingen een referentieniveau beheersen?

Voor de Lib-toetsen hebben we de referentieniveaus gekoppeld aan vaardigheidsscores voor Rekenen-Wiskunde (1F en 1S) en Begrijpend lezen (1F en 2F) en aan een combinatie van de scores op de deelgebieden van Taalverzorging (1F en 2F). In de rapportages van Leerling in beeld worden de referentieniveaus op de leergebieden Rekenen-Wiskunde en Begrijpend lezen als extra lijnen getekend in de grafieken van het Leerlingrapport. Daarnaast kun je ervoor kiezen om het referentieniveau voor alle leergebieden weer te geven op het Leerlingprofiel, de Groepsrapporten en het Schoolrapport Referentieniveaus.

Op het Schoolrapport Referentieniveaus zie ik zowel referentieniveaus voor de leergebieden Begrijpend lezen, Taalverzorging en Rekenen, als een gemiddeld referentieniveau. Hoe zit dit?

Op het Schoolrapport Referentieniveaus – beschikbaar voor de groepen 6, 7 en 8 – zie je voor elk van de drie leergebieden hoeveel procent van de leerlingen in de geselecteerde groep de referentieniveaus beheerst. Deze niveaus verwijzen naar de inhoudelijke referentieniveaus zoals die door de overheid zijn vastgesteld (zie de bijlage voor meer informatie hierover). Je weet daarmee ook welke leergebieden eventueel extra aandacht nodig hebben. De referentieniveaus per leergebied vind je ook terug op het Leerlingrapport, het Leerprofiel en de Groepsrapporten.

Op het Schoolrapport Referentieniveaus zie je daarnaast het percentage leerlingen dat het 'gemiddelde referentieniveau' beheerst. Dit gemiddelde kun je gebruiken om de resultaten van je groep te vergelijken met de signaleringswaardes die de inspectie gebruikt. Dit gemiddelde over de drie vakken bereken we op dezelfde manier als de inspectie dat doet. Let op: de inspectie kijkt bij hun eendoordeel naar de resultaten van drie opeenvolgende jaargroepen 8 (voor meer informatie: zie bijlage verderop in deze notitie), terwijl in het Schoolrapport Referentieniveaus bij het 'gemiddelde referentieniveau' alleen de gegevens van de huidige geselecteerde groep zijn meegenomen.

Hebben jullie tips over hoe we onze eigen ambities kunnen formuleren qua referentieniveau?

We hebben een aantal tips voor je:

- De signaleringswaardes die de inspectie hanteert, liggen ver onder de landelijk gemiddelde percentages, onderscheiden naar schoolweging (zie tabellen in de bijlage). Die signaleringswaardes liggen dus veel lager dan de meeste scholen met hun leerlingen bereiken en kunnen bereiken. **Kijk voor het opstellen van ambitieuze doelen naar de gemiddelde scores én naar wat jouw school nú al realiseert**, en niet naar die signaleringswaardes.
- De signaleringswaardes die de inspectie gebruikt als ondergrens, verwijzen naar het gemiddelde van de percentages leerlingen die de referentieniveaus beheersen op de drie leergebieden Lezen,

Taalverzorging en Rekenen. De resultaten op elk van die afzonderlijke leergebieden verschillen landelijk gezien echter behoorlijk van elkaar. De kans is dus groot dat ook op jouw eigen school de resultaten verschillen tussen de drie leergebieden. **Ons advies is dan ook om per leergebied afzonderlijk je eigen ambitieuze schooldoelen op te stellen.** Daarmee voorkom je dat je te hoge of te lage doelen stelt voor elk van de drie leergebieden. En minstens zo belangrijk: je kunt zo ook veel gericht bepalen waar jullie focus op moet liggen. We hebben in de bijlage twee tabellen – gebaseerd op onderzoek van de inspectie - opgenomen die je kunnen helpen bij het opstellen van je ambities per leergebied,

- De inspectie geeft in het Onderwijsresultatenmodel aan dat het bij de introductie van de referentieniveaus in 2008 de ambitie was dat aan het eind van de basisschool 85 procent van de leerlingen tenminste 1F beheerst en 65 procent 1S/2F. Uit onderzoek blijkt dat die ambitie voor 1F ruimschoots is gehaald, maar dat dit niet geldt voor 1S/2F. Als we naar de landelijke cijfers kijken in de Staat van het Onderwijs van de Inspectie van 2023, dan kun je hieruit afleiden dat er zeker **voor Rekenen een uitdaging** ligt aangezien landelijk gezien beduidend minder dan 65% van de leerlingen 1S beheerst, namelijk 42%. Daarnaast is het goed om je te realiseren dat je voor leerlingen die mogelijk naar havo/vwo of vwo gaan **in je onderwijs naar méer mag streven** dan het beheersen van het streefniveau 2F/1S op lezen en rekenen.

De PO-raad heeft op hun website een handreiking geplaatst om stap voor stap ambitieuze schooldoelen te stellen. Zie: [Stap voor stap naar schooleigen doelen | PO-Raad \(poraad.nl\)](#).

Hoe weten we of we op onze school – ook in de lagere groepen - goed op weg zijn om de referentieniveaus te halen?

We krijgen regelmatig de vraag hoe je als leerkracht of school kunt zien of je eigen groep of school de (eigen) doelstellingen qua referentieniveaus zal behalen. In Leerling in beeld – volgsysteem geven we vanaf eind groep 6 aan welke leerlingen op de afnamemomenten de referentieniveaus 1F en 2F/1S beheersen. Maar ook voor de lagere groepen willen velen weten ‘of ze op de goede weg zijn’ met hun groep of school.

Nu zitten er veel haken en ogen aan het ver vooruit in de tijd voorspellen van prestaties van leerlingen. Voorzichtigheid is op zijn plaats omdat er gedurende de basisschool veel kan gebeuren waardoor leerlingen zich sneller of minder snel ontwikkelen dan gedacht. Om je desondanks op weg te helpen, hebben we een praktisch handreiking opgesteld om **op groepsniveau** een globale indicatie te krijgen. We hebben hiervoor de landelijke cijfers over de beheersing van de referentieniveaus (zie Staat van het Onderwijs, 2023) gecombineerd met de vaardigheidsniveaus uit Leerling in beeld.

Lezen en Rekenen

Met onderstaande hulptabellen kun je voor Lezen en Rekenen per leergebied een beeld van je groep opbouwen.

*Hulptabel **Lezen** op groepsniveau*

	Vaardigheidsniveau	Dit komt overeen met:	Eigen ambitie eind groep 8:	Mijn groep scoort:
Richting 1F	I+ t/m V, exclusief V-	90%		
Richting 2F	A+ t/m C	75%		

*Hulptabel **Rekenen-Wiskunde** op groepsniveau*

	Vaardigheidsniveau	Dit komt overeen met:	Eigen ambitie eind groep 8:	Mijn groep scoort:
Richting 1F	I+ t/m V, exclusief V-	90%		
Richting 1S	I+ t/m II	40%		

Een voorbeeld om dit duidelijk te maken. In Schoolrapportages – Dwarsdoorsnede zien we voor de voorbeeldschool de volgende vaardigheidsniveaus staan behaald Eind groep 5:

Jaargroep	Toets	Aantal leerlingen	I+	I	II	III	IV	V	V-	
5	Begrijpend Lezen	34	9%	12%	21%	15%	24%	9%	10%	☑
5	Rekenen Wiskunde	34	15%	3%	15%	18%	21%	15%	13%	☑

Jaargroep	Toets	Aantal leerlingen	A+	A	B	C	D	E	
5	Begrijpend Lezen	34	9%	15%	21%	24%	21%	10%	☑

Met deze gegevens hebben we hulptabellen ingevuld, waarbij we ter illustratie ook eigen schoolambities voor eind groep 8 hebben opgenomen.

Ingevulde hulptabel Lezen op groepsniveau voor de voorbeeldschool

Lezen E5	Vaardigheidsniveau	Dit komt overeen met:	Eigen ambitie eind groep 8:	Mijn groep scoort:
Richting 1F	I+ t/m V, exclusief V-	90%	90%	90% (100% min 10% V-)
Richting 2F	A+ t/m C	75%	75%	69% (9%+15%+21%+24%)

Ingevulde hulptabel Rekenen-Wiskunde op groepsniveau voor de voorbeeldschool

Rekenen E5	Vaardigheidsniveau	Dit komt overeen met:	Eigen ambitie eind groep 8:	Mijn groep scoort:
Richting 1F	I+ t/m V, exclusief V-	90%	93%	87% (100% min 13% V-)
Richting 1S	I+ t/m II	40%	50%	33% (15%+3%+15%)

Als je naar bovenstaande tabellen kijkt, dan zie je dat deze school om de eigen ambities te halen, wat extra aandacht zal moeten besteden aan Rekenen in de groepen 6 t/m 8; met name om meer leerlingen naar referentieniveau richting 1S te krijgen. Immers eind groep 5 (E5) ligt het percentage leerlingen dat richting 1S gaat 17% lager dan de eigen schoolambitie.

Taalverzorging

Voor Taalverzorging is het lastiger om in te schatten of je groep goed op weg is qua referentieniveau, omdat Taalverzorging uit drie onderdelen bestaat. Deze drie onderdelen worden niet alle drie vanaf groep 3 onderwezen en gemeten: Spelling niet-werkwoorden (vanaf M3), Spelling werkwoorden (vanaf E6) en Leestekens (vanaf M6). Ook weten we dat het ene onderdeel makkelijker is dan het andere. Je kunt onderstaande hulptabel wel gebruiken om een globaal beeld te krijgen, maar wees voorzichtig met de conclusies die je eruit trekt. Dat geldt helemaal voor de lagere groepen waar je uitsluitend informatie hebt over het onderdeel Spelling niet-werkwoorden.

Hulptabel *Taalverzorging op groepsniveau*

	Vaardigheidsniveau	Dit komt overeen met:	Eigen ambitie eind groep 8:	Mijn groep scoort:
Richting 1F	I t/m V, exclusief V-	90%		
Richting 2F	I t/m III	60%		

We hebben hieronder een voorbeeld uitgewerkt voor Begin groep 7, een moment waarop alle drie onderdelen afgenomen kunnen worden. In Schoolrapportages – Dwarsdoorsnede zien we voor de voorbeeldschool de volgende gegevens staan:

Jaargroep	Toets	Aantal leerlingen	I+	I	II	III	IV	V	V-	
7	Leestekens	10	20%	0%	10%	20%	10%	20%	20%	☑
7	Spelling ww	23	26%	4%	22%	9%	0%	13%	26%	☑
7	Spelling niet-ww	21	10%	5%	24%	14%	5%	19%	23%	☑

Met deze gegevens hebben we de hulptabel ingevuld, met wederom ter illustratie de eigen ambities van de voorbeeldschool voor eind groep 8.

Ingevulde hulptabel *Taalverzorging op groepsniveau voor de voorbeeldschool*

<i>Taalverzorging B7</i>	Vaardigheidsniveau	Dit komt overeen met:	Eigen ambitie eind groep 8:	Mijn groep scoort:
Richting 1F	I+ t/m V, exclusief V-	90%	95%	Sp-nww: 77% Sp-ww: 74% Leestekens: 80%
Richting 2F	I+ t/m III	60%	50%	Sp-nww: 53% Sp-ww: 61% Leestekens: 50%

Wat je uit bovenstaande tabel kunt afleiden, is dat deze school op weg lijkt te zijn om de eigen ambities voor Taalverzorging te behalen wat betreft het 2F-niveau. Wel zien we dat van weinig leerlingen bekend is wat hun vaardigheid is op het gebied van Leestekens. Om de eigen schoolambitie voor 1F te halen, zal deze school in groep 7 en 8 extra aandacht moeten besteden aan Taalverzorging gericht op het beheersen van 1F niveau. Zonder overigens de aandacht voor 2F te verliezen om ervoor te zorgen dat minimaal 50% dat niveau daadwerkelijk zal beheersen eind groep 8.

Een paar aandachtspunten:

- Het **leerlingaantal**: hoe kleiner de groep is, des te groter het effect van één leerling op de percentages. Zo komt in het eerste voorbeeld één leerling overeen met 3%, en staat in het tweede voorbeeld één leerling gelijk aan 5%. Het gebruik van een gemiddelde over meerdere jaren (bijvoorbeeld van de groepen 5 van het huidige en de twee vorige schooljaren) is een oplossing als het aantal leerlingen in een groep erg klein is.
- De hulptabellen helpen je om te bepalen of **een groep goed op weg is om de referentieniveaus te behalen** aan het eind van de basisschool:
  - o Gebruik deze tabellen *niet om te voorspellen of een individuele leerling een referentieniveau zal halen*; leerlingen ontwikkelen zich immers niet recht-toe-recht-aan (zie verderop in deze notitie).
  - o De hulptabellen geven *niet aan of leerlingen de referentieniveaus al daadwerkelijk beheersen*. Die informatie vind je vanaf eind groep 6 in de rapportages in *Leerling in beeld*.

- **Hoe lager de groep, des te voorzichtiger je moet zijn met uitspraken over het wel/niet behalen van de referentieniveaus aan het eind van de basisschool.** Je hebt immers nog heel veel onderwijstijd om samen met je leerlingen te werken aan de ontwikkeling van de basisvaardigheden. Aan de andere kant: als je als school je ambities wilt waarmaken, dan vraagt dit iets van het hele team en niet alleen van de leerkrachten van groep 7 en 8.

Waarom staan de referentieniveaus pas op rapportages vanaf de toetsen van Eind groep 6?

Dat heeft een inhoudelijke reden. Pas vanaf eind groep 6 komt het onderwijs inhoudelijk in de buurt van het eerste referentieniveau (1F). Daarom bevatten onze toetsen pas vanaf dat moment opgaven die onderwijsinhoudelijk overeenkomen met de referentieniveaus zoals die door de Expertgroep Doorlopende Leerlijnen zijn beschreven. Dat betekent voor de rapporten dat we pas referentieniveaus weergeven als leerlingen op het betreffende leergebied een toets van het niveau E6 of hoger hebben gemaakt.

Kan ik op basis van de resultaten die een leerling behaalt op toetsen in de lagere groepen inschatten welk referentieniveau die leerling zal beheersen eind groep 8?

We voorspellen geen uitstroom naar referentieniveau op *leerlingniveau* op basis van de behaalde resultaten in de lagere groepen. Hiervoor hebben we de volgende redenen.

- *Onderwijsinhoudelijk*
De inhoud van elk vakgebied verandert in de loop van de basisschoolperiode. Nemen we als voorbeeld Rekenen. De bewerkingen die leerlingen leren, worden steeds complexer gedurende de basisschoolperiode (denk aan het leren van de getallenrij naar het leren optellen onder en vervolgens boven het tiental en honderdtal). Ook leert een leerling gaandeweg nieuwe bewerkingen (denk aan vermenigvuldigen en delen, meten en meetkunde). Pas vanaf eind groep 6 komt het rekenonderwijs onderwijsinhoudelijk in de buurt van het eerste referentieniveau (1F). En ook pas vanaf dat moment bevatten de toetsen van Leerling in beeld opgaven die inhoudelijk overeenkomen met de referentieniveaus. Vóór het afnamemoment E6 is het daarom niet mogelijk om betrouwbaar vast te stellen in welke mate leerlingen de referentieniveaus al beheersen.
- *De ontwikkeling van kinderen verloopt niet recht-toe-recht-aan*
Uit onderzoek blijkt dat hoe langer de periode is waarover je een voorspelling wilt doen over de ontwikkeling van een kind, hoe onbetrouwbaarder die voorspelling wordt. En dat geldt nog sterker bij de wat zwakkere leerlingen van wie de ontwikkeling soms erg grillig verloopt. Voorspellingen over een periode langer dan één jaar worden al snel onbetrouwbaar (zie Keuning & Visser, 2013; [De \(on\)nauwkeurigheid van een leerrendementsverwachting: Ervaringen met de LVS-toetsen Rekenen-Wiskunde \(cito.nl\)](#)). Terug naar het eerdere voorbeeld over rekenen: op basis van hoe goed een leerling kan optellen in de lagere groepen kunnen we niet goed voorspellen hoe vaardig hij zal zijn bij iets als vermenigvuldigen en delen in de hogere groepen.
- *Bieden van eerlijke kansen*
Omdat we vinden dat alle leerlingen een eerlijke kans verdienen, willen we voorkomen dat leerlingen vroegtijdig in een aangepaste leerlijn terecht komen. Dat kan er namelijk toe leiden dat te snel of onterecht besloten wordt om bepaalde onderdelen niet meer aan te bieden, met als gevolg dat een leerling minder kansen krijgt om zich te ontwikkelen. Dit gebeurt vanuit de goedbedoelde intentie om bijvoorbeeld het rekenonderwijs beter af te stemmen op het niveau van de leerling. Maar het effect is dat de rekenvaardigheid van de leerling ook niet hoger kán uitkomen: je hebt het de leerling ook niet aangeboden en aangeleerd. Dit wordt ook wel de *'self fulfilling prophecy'* genoemd: je verwacht – bewust of onbewust - dat een leerling zich minder dan gemiddeld zal ontwikkelen, hij krijgt daarom een beperkter onderwijsaanbod, en (mede) daardoor komt zijn rekenvaardigheid uiteindelijk ook niet hoger uit dan je verwachting.

Achtergrondinformatie over referentieniveaus

Wat zijn referentieniveaus?

In 2007 heeft de Expertgroep Doorlopende Leerlijnen Taal en Rekenen het ministerie van OCW geadviseerd over wat leerlingen op belangrijke momenten in hun schoolloopbaan moeten kennen en kunnen op het gebied van taal en rekenen. Deze belangrijke momenten noemt de commissie 'drempels'. Er zijn vier drempels vastgesteld in een schoolloopbaan van primair onderwijs tot uitstroom naar de arbeidsmarkt of instroom in het hoger onderwijs. Het niveau dat leerlingen moeten beheersen om een drempel goed te kunnen nemen, wordt het fundamentele niveau (F) genoemd. Er zijn ook streefniveaus geformuleerd voor leerlingen die meer aankunnen (S).

In het [Besluit referentieniveaus Nederlandse taal en rekenen](#) is door de overheid bepaald voor welke onderwijssoorten de referentieniveaus zijn vastgesteld, en zijn zogenaamde referentiesets vastgesteld. Dat zijn voor het primair en speciaal onderwijs:

- 1F en 1S voor Rekenen
- 1F en 2F voor Nederlandse Taal – Begrijpend lezen.
- 1F en 2F voor Nederlandse Taal – Taalverzorging

Hoe moet ik de referentieniveaus interpreteren?

In de tabel hieronder staat een overzicht van alle vastgestelde niveaus. Als je kijkt in de kolom *Rekenen*, dan staan bij het primair onderwijs twee niveaus genoemd: 1F en 1S. Niveau 1F is het fundamentele niveau voor Rekenen aan het eind van het primair onderwijs. Oftewel: voor een goede overgang naar het voortgezet onderwijs is niveau 1F vereist. Niveau 1S is het streefniveau voor het primair onderwijs, voor leerlingen die meer aankunnen. Voor *Taal* (Begrijpend lezen en Taalverzorging) geldt hetzelfde, met dit verschil dat hier 2F als streefniveau voor het eind van het primair onderwijs wordt gezien: het niveau dat de gemiddelde en betere leerling zal kunnen halen. Datzelfde niveau 2F is het fundamentele niveau voor het eind van het vmbo: voor een goede overgang naar het mbo is niveau 2F vereist.

Besluit referentieniveaus Nederlandse taal en rekenen
In het [Besluit referentieniveaus Nederlandse taal en rekenen](#) is bepaald voor welke onderwijssoorten de referentieniveaus zijn vastgesteld:

Onderwijssoort	Taal	Rekenen
primair onderwijs	1F en 2F	1F en 1S
speciaal onderwijs	1F en 2F	1F en 1S
praktijkonderwijs	1F	1F
vmbo-bb	2F	2F
vmbo-kb	2F	2F
vmbo-gl/tl	2F	2F
havo	3F	3F
wvo	4F	3F
mbo niveau 1	2F	2F
mbo niveau 2	2F	2F
mbo niveau 3	2F	2F
mbo niveau 4	3F	3F

Meer informatie over de referentieniveaus kun je vinden op:

- www.referentiesets.nl
- www.taalenrekenen.nl

Waarom is voor het primair en speciaal onderwijs voor Rekenen niveau 1S vastgesteld en voor Begrijpend lezen en Taalverzorging niveau 2F?

Om inhoudelijke redenen heeft de Expertgroep Doorlopende Leerlijnen er in 2007 voor gekozen om voor Rekenen een onderscheid te maken tussen het streefniveau (1S) in het primair en speciaal onderwijs en het fundamentele niveau (2F) in het voortgezet onderwijs. Voor alle andere drempels voor Rekenen en alle drempels voor Taal valt het streefniveau behorend bij een drempel samen met het fundamentele niveau van de daaropvolgende drempel. Dat bij rekenen is gekozen voor een verschil tussen 1S en 2F, heeft te maken met het verschil in aanbod tussen primair en voortgezet onderwijs. Het niveau 1S bevat in principe dezelfde onderwerpen als bij 1F, maar dan op een hoger abstracter niveau. Bij taal is 2F het eerstvolgende niveau, een 'direct volgend fundamenteel niveau', dus eigenlijk de volgende stap in het aanbod.

Wat is er bekend over het behalen van de referentieniveaus aan het eind van het primair onderwijs?

We hebben een paar handige weetjes op een rijtje gezet.

Hoe zijn de signaleringswaarden bepaald?

De inspectie heeft de signaleringswaarden zo gekozen dat ongeveer 90% van de scholen resultaten heeft die liggen boven de signaleringswaarde. Daarbij geldt dat:

- de signaleringswaarde voor het fundamentele niveau 1F gelijk is voor alle scholen;
- de signaleringswaarde voor het streefniveau 1S/2F afhankelijk is van de schoolweging.

Hoe scoren de scholen in het primair onderwijs in Nederland gemiddeld op de referentieniveaus?

In onderstaande tabel, afkomstig uit het Onderwijsresultatenmodel van de inspectie, kun je zien in beide kolommen 'Landelijk gemiddelde' zien dat scholen in Nederland gemiddeld ruim boven de signaleringswaarden van de inspectie scoren. Let op: deze cijfers betreffen het gemiddelde over de drie leergebieden!

Signaleringswaarden en landelijk gemiddelden 2017/2018+2018/2019

Schoolweging	Signaleringswaarde % $\geq 1F$	Landelijk gemiddelde % $\geq 1F$	Signaleringswaarde % $\geq 1S/2F$	Landelijk gemiddelde % $\geq 1S/2F$
20 – 21	85	98,8	66,8	78,4
21 – 22	85	98,4	63,9	74,8
22 – 23	85	97,4	61,1	69,7
23 – 24	85	97,4	58,6	69,5
24 – 25	85	97,2	56,6	67,2
25 – 26	85	96,8	55,1	65,9
26 – 27	85	96,9	53,6	64,8
27 – 28	85	96,7	52,1	63,3
28 – 29	85	96,6	50,6	63,3
29 – 30	85	96,3	49,0	62,1
30 – 31	85	95,9	47,3	60,2
31 – 32	85	95,5	45,5	58,6
32 – 33	85	95,4	43,5	57,9
33 – 34	85	95,0	41,5	55,1
34 – 35	85	94,2	39,5	53,8
35 – 36	85	94,0	37,5	51,4
36 – 37	85	93,0	35,7	49,5
37 – 38	85	93,3	33,9	49,2
38 – 39	85	92,1	32,1	47,1
39 – 40	85	91,2	30,3	45,8

In hetzelfde document staat ook onderstaand voorbeeld over hoe je deze gemiddelde referentieniveaus kunt berekenen.

Schooljaar	Aantal leerlingen	Aantal leerlingen met ten minste 1F lezen	Aantal leerlingen met ten minste 1F taalverzorging	Aantal leerlingen met ten minste 1F rekenen	Aantal leerlingen met 2F lezen	Aantal leerlingen met 2F taalverzorging	Aantal leerlingen met 1S rekenen
2017/2018	21	20	21	20	18	16	14
2018/2019	28	28	27	25	20	19	16
2019-2020	23	22	23	21	16	14	12
totaal	72	70	71	66	54	49	42

Leerlingen die 2F en 1S hebben behaald, hebben ook 1F gehaald en worden daar dus ook meegeteld. De onderste rij van de tabel laat zien dat 72 leerlingen de eindtoets hebben gemaakt in deze drie schooljaren. 70 leerlingen hebben ten minste 1F lezen behaald, 71 leerlingen 1F taalverzorging en 66 leerlingen 1F rekenen. Daarnaast hebben 54 leerlingen ook 2F lezen behaald, 49 leerlingen 2F taalverzorging en 42 leerlingen 1S rekenen.

Het percentage behaalde referentieniveaus 1F is gelijk aan het totaal aantal 1F scores gedeeld door drie keer het totaal aantal leerlingen vermenigvuldigd met 100: $(70+71+66)/(72+72+72)*100 = 95,8\%$.

Het percentage behaalde referentieniveaus 1S/2F is gelijk aan het totaal aantal 1S/2F scores gedeeld door drie keer het totaal aantal leerlingen vermenigvuldigd met 100: $(54+49+42)/(72+72+72)*100 = 67,1\%$.

Tot slot is ook informatie beschikbaar over de beheersing van de referentieniveaus per leergebied. In het Onderwijsresultatenmodel van de onderwijsinspectie is onderstaande tabel opgenomen voor de beheersing van de referentieniveaus in de schooljaren 2017/2018 en 2018/2019.

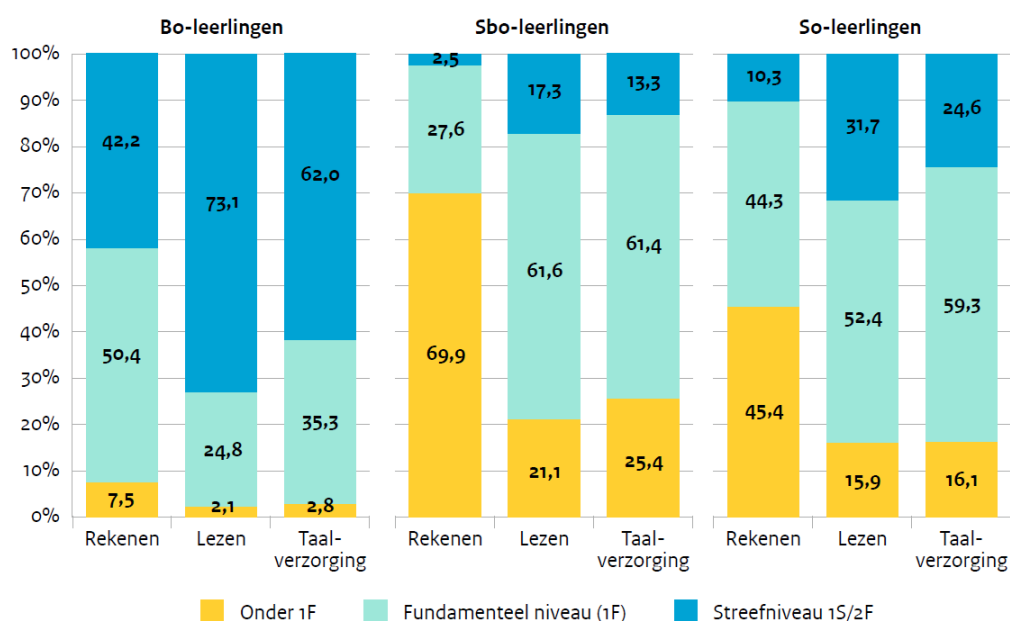
Tabel Landelijk gemiddelden voor lezen, taalverzorging en rekenen voor 2017/2018 + 2018/2019

Schoolweging	%1F LEZ	%2F LEZ	%1F TAV	%2F TAV	%1F REK	%1S REK
[20,21)	99,8	92,2	98,2	74,4	98,5	68,7
[21,22)	99,6	90,5	98,0	70,3	97,4	63,6
[22,23)	99,4	87,2	96,8	65,6	96,0	56,3
[23,24)	99,3	86,7	97,0	65,2	96,0	56,6
[24,25)	99,1	85,4	97,4	62,8	94,9	53,4
[25,26)	99,0	82,4	96,8	63,4	94,7	52,0
[26,27)	98,9	81,1	97,0	62,2	94,7	51,1
[27,28)	98,8	79,4	96,9	60,3	94,3	50,2
[28,29)	98,5	78,7	96,9	60,9	94,3	50,3
[29,30)	98,5	77,5	96,9	60,4	93,6	48,4
[30,31)	98,2	75,3	96,5	58,4	93,1	47,1
[31,32)	98,1	73,5	96,1	57,1	92,4	45,2
[32,33)	97,8	72,3	95,7	56,8	92,5	44,7
[33,34)	97,8	70,3	95,8	53,5	91,3	41,5
[34,35)	97,2	68,3	95,4	53,7	90,0	39,3
[35,36)	96,8	64,7	95,6	52,1	89,7	37,5
[36,37)	96,3	60,7	94,6	51,6	88,2	36,2
[37,38)	96,1	59,8	95,1	51,1	88,8	36,7
[38,39)	94,9	56,9	94,5	50,4	86,9	34,0
[39,40)	93,5	53,1	94,8	49,9	85,2	34,4

In de Staat van het Onderwijs 2023 is de meest recente informatie opgenomen:

Percentage bo-, sbo en so-leerlingen dat de referentieniveaus beheerst in 2021-2022

Uit beide tabellen blijkt duidelijk dat de beheersing van de referentieniveaus verschilt tussen de drie leergebieden. De conclusie die de inspectie trekt in de Staat van het Onderwijs 2023 is dat de meeste leerlingen in het basisonderwijs minstens het fundamentele niveau (1F) beheersen voor lezen, taalverzorging en rekenen. In het basisonderwijs behaalde bijna driekwart ook het streefniveau (2F) voor lezen, maar voor taalverzorging en rekenen lagen deze percentages lager. De inspectie geeft aan dat zeker bij rekenen meer leerlingen dit streefniveau moeten kunnen behalen.

Kijk voor de meest recente informatie op de site van de onderwijsinspectie:

[Hoe zijn de signaleringswaarden bepaald? | Inspectie van het onderwijs \(onderwijsinspectie.nl\)](#)

[Beoordeling leerresultaten primair onderwijs schooljaar 2022/2023 | Onderwijsresultaten in het primair onderwijs | Inspectie van het onderwijs \(onderwijsinspectie.nl\)](#)

[https://www.onderwijsinspectie.nl/binaries/onderwijsinspectie/documenten/publicaties/2019/12/10/ond](https://www.onderwijsinspectie.nl/binaries/onderwijsinspectie/documenten/publicaties/2019/12/10/onderwijsresultatenmodel-voor-het-primair-)

[erwijsresultatenmodel-voor-het-primair-onderwijs/Onderwijsresultatenmodel_voor_het_primair_onderwijs_+versie+jan+2021.pdf\)](#)

[Staat van het Onderwijs 2023 | Rapport | Rijksoverheid.nl](#)